

Biblioteka „Agora”

knjiga 165

Naslov originala:
Şebnem İşigüzel
KİRPİKLERİMİN GÖLGESİ

This book has been published with the support
of the Ministry of Culture and Tourism of Republic of Turkey
in the framework of TEDA project.

Ova knjiga je objavljena uz pomoć
Ministarstva kulture i turizma Republike Turske
u okviru projekta TEDA.

Copyright © 2010, Şebnem İşigüzel © Kalem Agency

Copyright © 2024, za srpski jezik, za Srbiju i Crnu Goru, AGORA

Ova publikacija se u celini ili u delovima ne sme umnožavati,
prešampavati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom
bez dozvole autora ili izdavača, niti može biti na bilo koji drugi način ili
bilo kojim drugim sredstvima distribuirana ili umnožavana bez
odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju
autor i izdavač po odredbama zakona o autorskim pravima.

ŠEBNEM IŞIGUZEL

SENKA MOJIH TREPAVICA

Roman

*Prevod sa turskog
Avdija Salković*

Za R. A. i za sve devojčice

Blago onome ko nema porodicu.

Karl Marks

*Ti, majko smrtnog dela mog,
Okrutni tvorče srca tog,
Lažljivim si mi suzama
Čula sva prekrila sama;*

*Od zemlje mi jezik dala,
Smrtnom životu predala;
Mene Isus oslobodi;
Pa šta s tim što me ti rodi?*

Vilijam Blejk

DEVOJČICA UBIJA SVOJU MAJKU

Ubila sam svoju majku. Malopre. Nakon što sam učinila ovo loše delo, ostavila sam pištolj kraj majčina uzglavlja. Upucala sam je u glavu. Kao da je po jastuku, po kojem joj se razlila kosa crna poput imalina, procvetala ruža. Oči su joj ostale otvorene kao u lutke, a usta razmaknuta od bola. Nije vrištala, nije stenjala, umrla je u tišini. Ostavila sam je tako i izašla iz njene sobe.

Moj stariji brat, probuđen zvukom pucnjave, pojavio se pored mene.

Upitao me je: „Šta se desilo?” Bio je pospan. Oči su mu bile krvave, a „alatka” prilično natečena. Uplašila sam se da mi se opet ne pribije uz noge. Hteo je da uđe u majčinu sobu. „Staklo na prozoru se razbilo”, rekla sam da ga odvratim. Pogledao me je uz nevericu. Čelo i rubovi nosa bili su mu blago čađavi. Ispružio je svoju prokletu ruku da otvori vrata. Ruke su mu postale još čađavije. Da li je želeo ugasiti požar koji su sinoć na zabavi izazvali njegovi prijatelji?

„Ne ulazi”, rekla sam. „Uradila sam nešto veoma loše.”

Moja baka ustala je na svom krevetu u dnevnoj sobi. Njena potpuno seda kosa bila je pokupljena na glavi kao klupko dlaka. Jedini preostali zub u ustima zabio joj se u usnu kao zardali ekser. Ništa nije kazala.

Izašla sam iz kolibe koju smo nasledili od mog oca šumara. Koliba koju smo smatrali svojom kućom nalazila se usred šume. Kasaba, čiji su jedini izvor prihoda bile okolne lekovite vode, nalazila se malo dalje. Hotel Kaplidža, u kojem je radila moja majka – a i ja nakon škole, bio je vrlo blizu naše kuće, naše kolibe...

Znam da je svet jedno veliko mesto. Naučila sam to u školi. Znam da se nalazim u tom svetu. Znam da sam blizu Istanbula, da sam s druge strane unutrašnjeg mora između nas i Istanbula. More smo mogli videti s druge strane padina gde je šuma završavala. Šuma je bila puna starog drveća i lekovitih voda. Imala je, čak, i ogromnu, pustu močvaru. Na jednom kraju nalazio se miran voćnjak jabuka koji se nije razli-

kovao od groblja. Kao što vidite, nalazila sam se na jednom takvom mestu ovog sveta. Međutim, postoji i svet koji nosimo u sebi, zar ne? Kako ćete znati u kakvom je stanju devojka poput mene i kroz šta prolazi u jednom ovakvom kutku sveta? Svi živimo neobavešteni jedni o drugima. Svet u nama mnogo je veći i mračniji od sveta u kojem živimo.

Eto, u ovom kutku sveta ja sam ubila svoju majku. Kad sam izašla iz kolibe, osetila sam se kao da sam bačena usred sveta. Ponekad mladunčad lisice zalutaju u šumi. Bila sam poput njih. Ptice ispadnu iz gnezda i ne znaju gde su pale. Samo osećaju da je svet jedno veliko mesto i plaše ga se. Veće životinje dođu i pojedu ptice koje ne mogu leteti. Koliko sam samo ptica ovako spasila. Dok sam jednom jednu pticu spašavala od najstarijeg šakala u šumi, nesvesno sam je toliko stisnula da mi je ptičica, za koju sam mislila da sam je spasila, umrla u dlanu. Kuda sve ide ovaj moj jadni razum?

Uplašila sam se kada sam čula bratov vrisak. Možda se i on sada bojava devojke koja je ubila svoju majku, možda se bojava mene, svoje sestre. Jer, uradila sam nešto što će uplašiti sve ljude. Moji prsti, koji su malopre povukli obarač, sada su drhtali i trnuli.

Kad sam pružila korak napolje, uplašila sam se i šume u kojoj sam rođena. Bila je noć. Najmračniji trenutak noći. Pomislila sam da ću lagano nestati u ovu dobru noć. Nisam želela da se izgubim i umrem. Ubila sam svoju majku, ali ja sam želela živeti.

Počela sam trčati. Ptice koje su na zvuk pucnja poletele mnogo ranije od mog brata, mahale su krilima iznad moje glave kao da me pitaju šta to radim. Bez ovakvih fantazija bilo je nemoguće da se utešim. Ptice i šuma bile su tužne zbog mene: „Jadna devojka. Jesi li to ubila svoju majku? Jadnica.”

Šuma ima raznovrsne zvukove. Ponekad je bilo glasova koje niko od nas nije čuo, ali ih je čula moja baka. U takvim trenucima, moja baka bi ustala na krevet, kao što je to uradila malopre, i ispustila bi glas kao kad gavran pije vodu. Kad gavrani piju vodu, oni ispuštaju zvuk kao da celi svet uvlače u sebe:

„Huuuuuuuuuuuuuuuu.”

U takvim trenucima moj stariji brat bi skočio da je ošamari:

„Veštice!”

Moja majka bi ga sprečila. Ali, ponekad bi utonula u dim s kraja cigarete i uopšte ne bi ni mrdnula s mesta. Tada bi moj brat baki opalio šamar. Jednom sam pokušala da ga sprečim. Kazna za ovo bila je prilično loša. Od tada se plašim da to radim. Međutim, nisam se bojala da ubijem svoju majku.

U malom sobičku malo dalje od kolibe, napravljenom od prostorijske za smeštaj ogreva, u kojoj sam ostala sama, razmišljala sam celu noć. Prethodno je u kući buknuła velika svađa. Između moje majke i mene. Stariji brat bio je u kasabi na sastanku stranke čiji je bio član. Na sastanak je odneo jednog prepariranog vuka. Time se bavio skoro godinu dana. Uhvatio je i ubio vuka, očistio mu krzno, pažljivo mu odrao kožu, izvadio mu je unutrašnje organe, osušio kožu određenim sredstvima i žicom koja je postavljena unutar kože napravio je model zavijajućeg vuka. Ovakav vuk nalazio se i u amblemu njegove stranke. Hteo je da ga pokloni predsedniku okružnog ogranka koji je trebalo da dođe na sastanak. Očesljavao se, obukao je odelo i cipele s izdignutim prstima. Dok je moj brat odlazio od kuće na ovaj važan sastanak, vuk koji mu je ukočeno stajao u naručju, dakle vuk radi kojeg se danima trudio da mu namesti vrat kao kad zavija prema nebu, kao da me je u tom trenutku pogledao i kao da mi je šapnuo: „Noćas će se desiti loše stvari.“ Na mestu njegovih očiju sada su bile dve crne rupe. Svetlost u njegovim očima iscurila je u poslednjoj nedelji dana kao rezultat pogrešne procedure. Zbog nedovoljne upotrebe preparata – jer su bili skupi – dlake su mu ubrzano opadale. Ništa ga nije moglo održati na nogama, bio je mrtvac. Međutim, baš kao neko živo biće, zurio je u moje oči svojim očnim dupljama sastavljenim od slepe tame i šaputao. Moj brat je rekao da mu je opsovao kada ga je uhvatio u zamku da bi ga ubio. Samo zato što ga je to naljutilo, u žgoljavog vuka zabio je još tri metka, što mu je posle otežalo proces prepariranja. Još veće iznenađenje čekalo je mog brata kada je prepariranog vuka odneo u gradski partijski centar.

Više nisam mogla izdržati. Ovako se desio moj izlazak iz sobice i ubistvo moje majke. Međutim, dok sam nakon velike svađe sa majkom u ljutnji odlazila, moj brat se već bio vratio sa partijskog sastanka. Preparirani vuk opet mu je bio u naručju. Samo ovaj put nagoreo, spaljen. Očigledno je zbog preparata kojim je bio napunjen i koji su mu obećavali večiti život, izgoreo mnogo brže i jače. Sada je izgledao kao

neka statua od katrana. Ispostavilo se da je vuk, zapravo, bio ženka pa su članovi stranke terali šegu sa njim. Onda su počeli da se izživjavaju nad tom beživotnom vučicom. Na kraju su je spalili, počevši od repa koji su umočili u alkohol. Čak i tako mrtav i istrošen, ovaj vuk kao da je imao nešto da mi kaže. Mnogo pre nego što je oderana i istretirana preparatima, još dok joj je moj brat odsecao dojke kojima je dojila svoju mladunčad kako bi ljudi pomislili da je mužjak, ova nesretna vučica rekla mi je da odem, da pronađem njenu mladunčad i da ih nahranim. Našla sam njenu mladunčad na mestu koje mi je opisala.

Ja svim svojim srcem verujem u čuda.

DEVOJČICA PRIJAVLJUJE SAMU SEBE

Uplašivši se bez razloga, želela sam nestati kao senka ili svetlo iz šume koju sam poznavala kao svoj dlan. Tanak sloj leda koji je prekrivao tlo pucao je dok sam trčala. Brzo će se otopiti sa pojavom sunca. U ruci sam držala mali ranac. Moj jedini ranac, čije sam pokidane kaiševe sašila i popravila, a za čiji pokvareni rajsferšlus nisam mogla da pronađem rešenje. Unutra je bio čist par odeće, moja lična karta, knjige koje sam uzela iz školske biblioteke, telefonska kartica, najsavremeniji muzički plejer za koji ćete se iznenaditi što ga posedujem, i pernica. Moja pernica, poklon od nekoga koga nisam poznavala, bila je od drveta. Kada bih pomerila klizni poklopac, srce bi mi skoro stalo: moje olovke, brisač, zarezrač, sitni ukrasi od papira, gumica i prljavština od olovke, miris jagoda sa mojim najvećim životnim posedom, mojim iPodom; kako je posed lepa reč; sadržina moje pernice bila je moj unikatni, voljeni lepi svet.

Pokraj puta koji je prolazio kroz šumu i vodio do hotela Kaplidža nalazila se telefonska govornica. Namera mi je bila da odem tamo. Okliznula sam se i pala. Moja torba odletela je daleko od mene. Zbog pokvarenog rejsferšlusa neke od mojih stvari bile su razbacane po okolini. Ostala sam bez daha. Nos mi je cureo. Pokupila sam svoje stvari. Ovo je bilo teško uraditi. Jer, ruke su mi se i dalje tresle. Moje ruke koje su ubile moju majku. Moje ruke koje su držale pištolj i povukle obarač. Zato mi je bilo teško da otvorim pernicu. Želela sam da proverim njenu unutrašnjost, da vidim da li je moj iPod još uvek tu. Vodila sam tešku borbu da dokažem da je taj iPod sada moj. Ali, šta je to bilo u poređenju sa ubistvom moje majke? To je nešto poput onoga što rade iPodi i kompjuteri, a čega nema u našim jadnim životima: ono što proživimo ne može se povratiti i izbrisati. Sve što ću vam reći bio je razlog za ubistvo moje majke.

Sve moje stvari bile su na svom mestu. Ali, ja sam ubila ženu koja me je donela na ovaj svet. Zbog toga sam izgubila. Premda je ono što sam sakrila u svojoj pernici još uvek bilo tu.

Sove su huknule. Kuna koja me je pratila promenila je svoj put. Iz debla starog hrasta ispred mene začu se zvuk poput stenjanja: Danas-sutra će pasti. Uplašila sam jednog zabrinutog ježa. Konačno, stigla sam do telefonske govornice. Ugazila sam u blatnjavu baricu. Pokvasila sam moje platnene cipele. Ušala sam u telefonsku govornicu i zatvorila vrata. Odavde sam uvek zvala prijatelje koje sam htela potajno zvati, ponekad sam zvala školu i školski prevoz koji nas je besplatno vozio do škole u kasabi. U kući nismo imali telefon. Moja majka i moj stariji brat imali su mobilne telefone. Radili su dobro zbog antene na krovu hotela Kaplidža. Jednom sam odavde nazvala servis za pričanje bajki. Žena, koju biste dobili nakon okretanja trocifrenog broja, odmah bi počela da priča priče. Bila sam veoma srećna zbog toga. Kredit na mojoj kartici nije bio dovoljan da čujem kraj priče. Osim toga, bila sam tužna što sam potrošila svoju dragocenu telefonsku karticu na jednu ovakvu zabavnu stvar. Nakon toga, počela sam to da radim kada sam krenula da čistim sobe u hotelu Kaplidža. Opružila bih se na krevetu. Po neurednim krevetima koje su drugi ostavili. Po čistim krevetima čije sam posteljine promenila i iznova namestila. Dobro bih prislonila telefon na uvo.

„Jednom davno...”

Kada se saznalo šta sam radila, vlasnik hotela istukao me je pred gostima.

Dobro, a kako se saznalo da sam to radila?

Čudno, nije se saznalo preko računa. Opet veoma čudno, saznalo se preko ulegnuća kreveta na strani na kojoj se nalazio telefon. Nakon što me je išamarao, uhvatio me je za uvo i odveo u sobu. Iako me je vukao za uvo kao da će ga iz korena iščupati, stid od batina koji je nastupio dole pred svima nestao je. Vlasnik hotela bio je jako nervozan čovek. Bio je neurotičan. Čak je bio nervozan i kada bi pitao mušterije: „Koliko ćete dana ostati u našem hotelu?”

„Pogledaj!”, rekao je kada me je odveo u sobu 38, pokazujući pritom na krevet u kojem sam malopre ležala i sa telefona prislonjenog na uvo slušala priču koju mi je tiho i jasno govorio neki ženski glas. Zaista, na tom čošku kreveta na kojem sam ležala sklupčanih nogu, nalazio se trag mog tela. Otisak je bio tako stvaran da sam na trenutak pomislila da sam ležala na nekoj peščanoj dini, a ne u krevetu.

„Nemoj da se ovo ponovi!”